

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/72/2016
Identifikačné číslo spisu: 8015200578
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015200578.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu Mgr. Viliama Pohančenika a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci žalobkyne: N. X., nar. XX. I., aktuálne bytom v Domove sociálnych služieb v Prešove, 080 01 Prešov, Volgogradská 5, právne zast. JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom AK v Prešove, Masarykova 2, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. UPS/US6/SSVODPPKPC1/BEZ/2015/11402 zo dňa 04. apríla 2015, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 6S/23/2015-28 zo dňa 04. marca 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 6S/23/2015-28 zo dňa 04. marca 2016 p o t v r d z u j e .

Žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom zo dňa 04. marca 2016, č.k. 6S/23/2015-28 podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. UPS/US6/SSVODPPKPC1/BEZ/2015/11402 zo dňa 04. apríla 2015, ktorým žalovaný odvolanie žalobkyne zamietol a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov č. BJ1/OPPKŤZP/SOC/2015/35139-0004 z 30. januára 2015, ktorým žalobkyni s poukazom na § 38 ods. 1 písm. b) bod 1. a ods. 16 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, nebol priznaný peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia. Krajský súd mal z administratívneho spisu za preukázané, že žalobkyňa o tento príspevok požiadala žiadosťou zo dňa 06. novembra 2014. Konštatoval, že nebolo sporným, že žalobkyňa z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia je fyzickou osobou odkázanou na sprievodcu pre 80% mieru funkčnej poruchy podľa Prílohy č. 3 časti V.2.D.c. zákona č. 447/2008 Z.z. pre Sjörgenov syndróm a spĺňa podmienky Prílohy č. 6. III.b zákona č. 447/2008 Z.z. pre inkontinenciu moču a zároveň spĺňa podmienky Prílohy č. 7.I.b a 7.II.b zákona č.

447/2008 Z. z. pre ťažkú poruchu mobility, pre ktorú je odkázaná na používanie technicky náročnej pomôcky, pri ktorej dochádza k nadmernému opotrebovaniu šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia. V zhode s názorom správnych orgánov za rozhodujúcu skutočnosť považoval to, že žalobkyni sa od 18. januára 2010 poskytuje sociálna služba s celoročným pobytom, z dôvodu ktorého jej s poukazom na § 38 ods. 16 zákona č. 447/2008 Z.z. tento druh kompenzačného príspevku nepatrí. Krajský súd preto žalobu zamietol a konštatoval, že správne orgány vydali svoje rozhodnutia v súlade s § 46 Správneho poriadku, tieto vychádzali zo spoľahlivo zisteného stavu veci a obsahovali predpísané náležitosti, pričom v odôvodneniach uviedli skutočnosti, ktoré boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami boli vedené pri hodnotení dôkazov a vyrovnali sa aj s návrhmi a námietkami žalobkyne.

Z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podala žalobkyňa proti rozsudku krajského súdu včas odvolanie. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že rozhodnutia správnych orgánov zruší a zaviazne žalovanú nahradiť žalobkyni trovy konania. Namietala, že na základe jej žiadosti mala byť podľa § 65 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. prehodnotená iba výška peňažného príspevku, nie jeho poberanie ako také. Zákon č. 447/2008 Z.z. označila za diskriminačný a nespravodlivý vo vzťahu k osobám v jej postavení, lebo nezohľadňuje osobitosti konkrétnych prípadov. Z dôvodu, že je odkázaná na invalidný vozík a nevyhnutne predmetný peňažný príspevok potrebuje na skutočnú kompenzáciu jej výrazne zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou, ale najmä opotrebovaním šatstva, bielizne a obuvi spôsobených pri používaní pomôcky, vzniká u nej extrémny nesúlad medzi jej sociálnymi potrebami a zákonnými nárokmi, ktoré si ale nemôže úspešne uplatňovať. Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedol, že svoje rozhodnutie považuje za vecne správne a vydané v súlade s platnými právnymi predpismi a preto navrhuje, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 212 ods. 1 O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na webovom sídle Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné vyhovieť.

Predmetom konania je preskúmanie rozhodnutia žalovaného, ktorým odvolanie žalobkyne bolo zamietnuté a bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, ktorým jej nebol priznaný peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia na základe jej žiadosti zo dňa 06. novembra 2014.

Z pripojeného administratívneho spisu odvolací súd zistil, že rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov číslo 2010/00496-002 z 08. februára 2010 bol žalobkyni podľa § 38 ods. 1 písm. b) bod 1., ods. 16, § 45 ods. 3 a § 66 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. odňatý peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia vo výške 17,19 eur mesačne s účinnosťou od 01. februára 2010 a jeho výplata bola zastavená od 01. januára 2010.

Nakoľko žalobkyňa voči tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nepodala, nadobudlo právoplatnosť dňa 03. marca 2010. Správne orgány preto postupovali správne, keď sa žiadosťou žalobkyne zo dňa 06. novembra 2014 zaoberali v samostatnom (novom) správnom konaní, v rámci ktorého komplexne skúmali, či žalobkyňa zákonné podmienky pre vznik nároku na peňažný príspevok na kompenzáciu spĺňa. Žalobkyňa sa mylne domnieva, že medzi konaním o odňatí peňažného príspevku na kompenzáciu a konaním na základe jej žiadosti o kompenzačný príspevok zo 06. novembra 2014, je príčinná súvislosť

z dôvodu, že jej zdravotný stav sa nezlepšil a naďalej spĺňa všetky predpoklady pre poberanie príspevku. Pokiaľ sa žalobkyňa domnievala, že peňažný príspevok na kompenzáciu jej bol odňatý neprávom, mohla voči rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu podať opravný prostriedok a namietať z akých dôvodov s týmto rozhodnutím nesúhlasí, čo však neurobila. V konaní o novej žiadosti o priznanie peňažného príspevku žalobkyňa preto už márne namieta neoprávnené odňatie peňažného príspevku a márne žiada, aby správny orgán v právoplatne skončenej veci konal a postupoval podľa § 45 ods. 9 písm. f) zákona č. 447/2008 Z.z., keď k záveru o neoprávnenom odňatí peňažného príspevku na kompenzáciu správny orgán dodatočne nedospel. Rozhodnutie o odňatí kompenzačného príspevku ako také už nemôže byť predmetom prieskumu v žiadnom ďalšom (inom) konaní a ani správne orgány, ani súd, sa ním nemôžu zaoberať v žiadnom inom (novom) konaní o priznanie kompenzačného príspevku na základe novej žiadosti žalobkyne.

Z vyššie uvedených dôvodov sa odvolací súd nestotožnil ani s tvrdením žalobkyne, že na základe jej žiadosti zo 06. decembra 2014 malo zo strany prvostupňového správneho orgánu dôjsť len k prehodnoteniu výšky peňažného príspevku v zmysle § 65 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z., nie však k prehodnoteniu nároku na poberanie príspevku ako takého.

Odvolací súd ako na relevantnú nemohol prihliadnuť ani na argumentáciu žalobkyne rozhodnutím Najvyššieho súdu sp. zn. 4Sžso/40/2013 zo dňa 20. augusta 2013, pretože sa týka podstatne odlišných skutkových okolností a predovšetkým, ide o neporovnateľnú právnu situáciu, keďže v právnej veci 4Sžso/40/2013, rozhodnutie správneho orgánu o odňatí kompenzačného príspevku právoplatnosť nenadobudlo.

Ako neoprávnenú vyhodnotil odvolací súd aj požiadavku žalobkyne, aby posudzovanie jej žiadosti prebiehalo podľa právnych predpisov platných pred 01. januárom 2010, keďže žiadosť o umiestnenie v domove sociálnych služieb podala v júli 2009 (teda pred zmenou právnej úpravy), a to z dôvodu, že žiadne ustanovenie zákona č. 447/2008 Z.z. ani príslušné ustanovenia Správneho poriadku totižto správnomu orgánu žalobkyňou navrhovaný postup neumožňujú. Navyše aj právna úprava platná pred 01. januárom 2010 neumožňovala poskytnúť peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba (§ 38 ods. 16 zákona č. 447/2008 Z.z. v znení účinnom pred 31. decembrom 2009).

Žalobkyňa tiež namieta, že sa cíti byť diskriminovaná (v porovnaní s ostatnými osobami ubytovanými v tom istom domove sociálnych služieb, ktorých zdravotný stav, osobné, majetkové a ďalšie pomery sú podľa jej názoru porovnateľné a príspevok poberajú), keď požadovaný peňažný príspevok jej jednak priznaný nebol a jednak ani naturálne jej sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia nie je nijako kompenzovaný poskytovateľom sociálnej služby. Ustanovenie § 38 ods. 16 písm. b) zákona č. 447/2008 Z. z. považuje preto za nespravodlivé a diskriminujúce, keďže peňažný príspevok na kompenzáciu jej nepatrí len preto, že pred 01. januárom 2009 nebola umiestnená v domove sociálnych služieb.

Odvolací súd v tomto kontexte považuje za potrebné zdôrazniť, že zákon č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov nadobudol účinnosť 01. januára 2009. Pokiaľ teda navrhovateľka požiadala o peňažný príspevok žiadosťou zo 06. novembra 2014, vzťahovala sa na ňu uvedená právna úprava. Ako vyplýva z dôvodovej správy k vyhlásenému zneniu zákona, zrejším a vedomým úmyslom zákonodarcu bolo neposkytovať peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba (s výnimkou zariadenia podporovaného bývania a poskytovania sociálnych služieb prechodne alebo na určitý čas, najviac 30 hodín) z dôvodu, že tejto fyzickej osobe má zariadenie sociálnych služieb povinnosť poskytnúť komplexné služby, vrátane stravovania v súlade so zdravou výživou, zabezpečenia prepravy svojich klientov a výdavky súvisiace s opotrebovaním šatstva, a bielizne nedosahujú takú výšku zvýšených výdavkov ako u osôb, ktoré žijú v domácnosti, nakoľko pri poskytovaní celoročnej pobytovej služby sa do výšky úhrady klienta nepremietnu všetky náklady, ktoré je potrebné vynaložiť na poskytovanie tejto sociálnej služby.

Za náležité považuje odvolací súd ešte zdôrazniť, že na peňažný príspevok na kompenzáciu, priznanie ktorého je predmetom konania, nie je právny nárok. Pokiaľ zákonodarca v zákone č. 447/2008 Z.z. nastavil kritériá poskytovania peňažného príspevku tak, že ich spĺňa iba vymedzená skupina z okruhu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, nemožno ich automaticky vyhodnotiť ako diskriminačné, hoci v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou (zákonom č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci) sa zavádzajú odlišné kritériá s úmyslom zámerne vylúčiť poberanie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov v prípade, ak sa sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia sa už kompenzuje (vykrýva) poskytovaním celoročnej pobytovej sociálnej služby ako je tomu aj v prípade žalobkyne. Diskriminačný charakter aktuálnej právnej úpravy preto nemožno automaticky vyvodiť ani z tej skutočnosti, že (v porovnaní so žalobkyňou), ňou označené osoby (umiestnené v rovnakom domove sociálnych služieb), napriek poskytovaniu celoročnej pobytovej sociálnej služby poberajú aj peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov, keďže tento im bol priznaný jednak ešte za predchádzajúcej právnej úpravy, a jednak na rozdiel od žalobkyne, nedošlo u nich k takým zmenám v zdravotnom stave, osobnostných predpokladoch, rodinnom prostredí alebo životnom prostredí a v prostredí ktoré ovplyvňuje ich začlenenie do spoločnosti, ktoré majú vplyv na trvanie ich odkázanosti (§ 65 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z.). Krajský súd preto správne konštatoval, že v prípade žalobkyne bol zistený iný skutkový stav, než u osôb, ktoré sú s ňou ubytované v tom istom domove sociálnych služieb a na ktoré žalobkyňa poukazovala.

Pokiaľ žalobkyňa ako fyzická osoba, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová služba, sa ocitne v situácii, keď si osobné vybavenie (t.j. šatstvo, obuv, hygienické potreby a iné veci osobnej potreby podľa § 18 ods. 5 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách) nemôže zabezpečiť sama, nastupuje povinnosť poskytovateľa sociálnej služby (vyplývajúca mu z ustanovenia § 18 ods. 5 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách) potrebné osobné vybavenie jej poskytnúť. Tejto zákonnej povinnosti korešponduje záväzok poskytovateľa sociálnej služby - Domova sociálnych služieb v Prešove uvedený v článku V, bode 1., písm. c) zmluvy č. 29/2010 o poskytovaní sociálnej služby uzatvorenej dňa 15. januára 2010 v Prešove, poskytovať žalobkyňu ako prijímateľke sociálnej služby okrem vykonávania nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, zabezpečenia záujmovej činnosti a prepravy, aj poskytovanie osobného vybavenia. V tomto kontexte je preto potrebné vnímať a vykladať ustanovenie § 38 ods. 16 zákona č. 447/2008 Z. z., podľa ktorého peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov nemožno poskytnúť fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba.

Z uvedeného dôvodu odvolací súd, napriek subjektívnemu presvedčeniu žalobkyne, rozpor so zásadou rovnakého zaobchádzania a princípom zákazu diskriminácie v danej právnej veci nezhliadol a nepovažoval preto za dôvodné obrátiť sa na Ústavný súd Slovenskej republiky s návrhom na začatie konania o súlade právnych predpisov ako to žalobkyňa navrhovala.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v zhode s názorom krajského súdu považoval preskúmané rozhodnutie žalovaného za zákonné a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Žalobkyňu, ktorá v odvolacom konaní nebola úspešná, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.